



Handlingsplan mot mobbing

- forebyggende tiltak og rutiner ved mobbing





Innhold

Arbeidsgruppens sammensetning og arbeidsform.....	3
Formål	3
Mobbing – definisjon	3
Lovverk	3
Forebyggende tiltak.....	4
Barnehagen.....	4
Foreldre	5
Handlingsplan.....	7
Hjelpedokumenter:	9
Nettressurser.....	9
Litteratur.....	9
Taushetsplikt og dokumentoppbevaring:	9
Vedlegg:	10
Spørsmål til kartlegging av miljøet i barnehagen:.....	10

«Det du tror om meg,
slik du er mot meg,
hvordan du ser på meg,
hva du gjør mot meg,
....slik blir jeg.»

M. Jenness

Arbeidsgruppens sammensetning og arbeidsform

Tre foreldre, en ansatt og styrer har jobbet frem dette dokumentet i løpet av våren 2015, gjennom arbeidsmøter og mailkorrespondanse.

Intensjonen er at dette dokumentet skal være et levende dokument blant personalet og foreldre. Den skal revideres innen juni 2016. Styrer er ansvarlig for at revisjonen skjer, og SU er ansvarlig for å gjennomføre revisjonen.

Formål

Formålet med dette dokumentet er å etablere et fokus på forebyggende tiltak mot mobbing. Samt konkrete aktiviteter og tiltak som skal følges opp ved mistanke om mobbing.

Mobbing – definisjon

En person blir mobbet, plaget eller krenket når han eller hun gjentatte ganger og over lang tid blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer (Olweus, 1993 [lagt til krenket]).

Lovverk

FNs barnekonvensjon er ratifisert av Norge i 1991 og inkorporert i norsk lov i 2003. Barnekonvensjonens artikler omhandler blant annet barnets rett til utvikling, omsorg og selvrealisering. Det pekes spesielt på betydningen av respekt for barnets personlighet, kulturell identitet, språk og verdier.

Lov om barnehager av 01.01.06 sier bl.a. følgende:

- Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse, helse og forståelse for bærekraftig utvikling. (§2 Barnehagens innhold).
- Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet (...) Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.(§3 Barns rett til medvirkning)
- Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap. (§2 Barnehagens innhold)

Rammeplan for barnehagen av 01.08.06 sier bl.a. følgende som en utdypning til lovparagrafene ovenfor:

- Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og representere et miljø som bygger opp om respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellig.
- Barn må oppmuntres til å gi uttrykk for sine tanker og meninger og møte anerkjennelse for sine uttrykk. Der hvor barnets selvfølelse krenkes, ligger kimen til hensynsløshet, mobbing og manglende empati.
- Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging på dette området.



Forskrift om miljørettet helsevern har bl.a. som formål å bidra til at miljøet i barnehager og skoler fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold.

Det er også forbud mot trakassering på grunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, religion, livssyn m.v i lovverket mot diskriminering; likestillingsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Manifest mot mobbing

Det er satt i verk en aktiv innsats mot mobbing gjennom et samarbeid for et godt lærings- og oppvekstmiljø mellom regjeringen, Kommunenes Sentralforbund, Foreldreutvalget for Grunnskolen, Utdanningsforbundet og Barneombudet. I Manifest mot mobbing forplikter partene seg til aktivt å medvirke til at mobbing ikke skjer, og partene har en felles visjon om nulltoleranse som grunnlag for arbeidet. Avtalen ble skrevet under i 2002, med en tiltaksplan som ble videreført for perioden 2006 – 2008 og deretter for perioden 2009-2010.

Forebyggende tiltak

Barnehagen

Hva	Hvordan	Ansvarlig	Frekvens
Kartlegge miljøet i barnehagen	Bruke skjema med spørsmål til personalgruppa (se vedlegg). Gås gjennom på personalmøte i november. Barnesamtaler (trivsel)	Styrer Pedagogisk leder Alle ansatte Styrer Pedagogisk leder	Årlig (okt/nov) Ved behov Høst og vår i forbindelse med utv.smtl
Foreldrene til barna det gjelder skal varsles om særskilte hendelser i barnehagen (konflikter/erting ol) mellom to eller flere barn	Hverdag Muntlig Fortløpende	Pedagogisk leder Pedagogisk medarbeider	
Bevisstgjøre barna på hvordan vi snakker til og med hverandre	Samlinger/barnemøter	Pedagogisk leder Pedagogisk medarbeider	
Øve barna i selvkontroll, empati, andres perspektiv og prososial atferd	Vente på tur, inngå kompromisser og være del av felles avgjørelser. Kunne tolke leksignaler.	Pedagogisk leder Pedagogisk medarbeider	



Øve barna i selvheldelse	Å hevde seg selv og egne meninger på en god måte, og å stå imot gruppepress og å invitere seg inn i lek og samtaler som allerede er i gang	Pedagogisk leder Pedagogisk medarbeider	
Observere hvordan barna løser konfliktsituasjoner	Gi barna ord og begrep/setninger å bruke i konfliktsituasjoner	Pedagogisk leder Pedagogisk medarbeider	
Nære vennskap I barnehagen	Lekgrupper	Barnehagens personale	
Lekegrupper	Bevissthet omkring sammensetning Bestemte dager og tider	Pedagogisk leder	
Ha fokus på lekens verdi i arbeidet med å forebygge mobbing (for personalet)	Kurs I hverdagen	Styrer Alle	
Kompetanseheving av personalet om omfang og konsekvensen av mobbing	Kurs Personalmøter (tema)	Styrer	

Foreldre

Hva	Hvordan	Ansvarlig	Frekvens
Foreldre er ansvarlig for å følge opp dialogen med eget barn med tanke på hendelser de har fått informasjon om fra barnehagen	I rolige, trygge omgivelser hjemme	Foreldre/foresatte	
Foreldre er ansvarlig for å etterspørre status på konflikt/konfliktnivå	Muntlig eller per mail/telefon	Foreldre/foresatte	
Bygge/styrke vennsksrelasjoner utenfor barnehagen	Invitere barn/grupper med barn, eller hele familien hjem Felles aktiviteter for barn m/familie på ettermiddag/kveld/helg	Foreldre/foresatte	



	<p>Ta initiativ til å invitere nye barn hjem, på tvers av grupper/avdelinger, og kjente konstellasjoner</p> <p>Snakk om barn som barnet ikke selv snakker om</p>		
Bevisstgjøre foreldre deres ansvar som rollemodeller for eget barn	<p>Kurs/temakveld Foreldremøte (tema)</p> <p><i>Hvordan snakker du/dere om andre barn og voksne som barnet hører?</i></p>	Foreldre/foresatte	
Bevisstgjøre foreldre deres ansvar for andres barns psykiske helse og rett til å ikke bli mobbet	<p>Gjennom UNICEF sin kampanje «Den ene»</p> <p>Gjennom Redd Barna sin kampanje «Jeg ser deg»</p> <p>Ved mistanke om mobbing av eget eller andres barn, ta kontakt med pedagogisk leder/styrer</p>	SU Foreldre/foresatte Foreldre/foresatte	



Handlingsplan

Denne delen av dokumentet skal også brukes ved mistanke om mobbing. De følgende punktene er veiledende, og hvert punkt vurderes ut fra gitt situasjon. Tiltak rettes mot både enkeltindivider, grupper og hele miljøet.

Barnehageloven, § 1, *formål*.

(...) Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Styrer er, på oppdrag fra og i samarbeid med styret, barnehagens øverste pedagogiske leder. Styrer er ansvarlig for at det fysiske og psykiske miljøet er tilrettelagt slik at arbeidet med barna er i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, vedtekter og årsplan. Styrer er overordnet ansvarlig for at hvert enkelt barn opplever trivsel, omsorg, trygghet, læreglede og utvikling når det oppholder seg i barnehagen. Styrer er ansvarlig for at rutiner i denne planen gjøres kjent for personalgruppa, samt at rutinene følges.

Pedagogisk leder er ansvarlig for at hvert enkelt barn opplever trivsel, omsorg, trygghet, læreglede og utvikling når det er i barnehagen. Pedagogisk leder plikter å gjøre seg kjent med og følge rutinene i denne planen. Pedagogisk leder er ansvarlig for at de pedagogiske medarbeiderne gjør seg kjent med og følger rutinene i denne planen.

Pedagogisk medarbeider har medansvar for at hvert enkelt barn opplever trivsel, omsorg, trygghet, læreglede og utvikling i barnehagen. Pedagogisk medarbeider plikter å gjøre seg kjent med og følge rutinene i denne planen.

Hva	Hvordan	Ansvar	Frekvens
Foreldre til barn som krenker/utestenger varsles	Muntlig	Pedagogisk leder i samarbeid med styrer	
Foreldre til krenket barn varsles	Muntlig	Pedagogisk leder i samarbeid med styrer	
Leder varsles	Muntlig eller skriftlig til sin nærmeste leder (ved skriftlig varsling skal navn anonymiseres)	Alle ansatte	
Observasjon	Observere barnet i ulike situasjoner og aktiviteter i barnehagen	Pedagogisk leder i samråd og samarbeid med styrer	
Barnesamtaler	Samtaler med ett eller flere barn i aktuelle avdeling Dramatiseringer med barna (nå er jeg liksom deg også er du xxx (et barn som erter), hva sier/gjør barnet)	Styrer Pedagogisk leder Pedagogisk leder Pedagogiske medarbeidere	



Lekegrupper	Økt bevissthet omkring sammensetning Øke antall bestemte dager og tider	Pedagogisk leder	
Tiltaksplan	Mål med tilhørende konkrete tiltak utarbeides og evalueres underveis	Pedagogisk leder i samarbeid med styrer og team	
Nære vennskap mellom barn/bygge nye vennsksrelasjoner	Gjennom gruppeinndeling Lekegrupper Gjennom måltidsorganiseringen Bevissthet om hvilke relasjoner som skal næres i hverdagsaktiviteter (hverdagsrutiner)	Pedagogisk leder Team	
Bygge/styrke vennsksrelasjoner utenfor barnehagen	Invitere barn/grupper med barn, eller hele familien hjem Felles aktiviteter for barn m/familie på ettermiddag/kveld/helg	Foreldre i samarbeid og dialog med pedagogisk leder/team	
Sende ut oppfordring/påminnelse til foreldregruppa om fokus på hvordan vi snakker med/om hverandre o.l	Mail	Styrer	
Foreldresamtale	Felles eller med hvert enkelt foreldrepar <i>Hvilke tiltak er igangsatt? Hva er planen fremover? Hvordan støtter hjemmet barnet?</i> Oppfølgingsmøte avtales	Pedagogisk leder og gruppeansvarlig i samarbeid med styrer	



Hjelpedokumenter:

Nettressurser

FN's barnekonvensjon

<http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Barnehageloven

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=2012>

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

<http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan/Rammeplan-for-barnehagens-innhold-og-oppgaver/>

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928>

Manifest mot mobbing

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/grunnskole/manifest_mot_mobbing2011_2014_hefte_web.pdf

Barns trivsel – voksnes ansvar

<http://www.udir.no/Upload/barnehage/Regelverk/Veiledere/veilederBM.pdf?epslanguage=no>

Hele barnet hele løpet

<http://www.fubhg.no/mobbing-skjer-i-barnehagen.5589657-206775.html>

FUB sine sider

<http://www.fubhg.no>

Litteratur

Mai Brit Helgesen (red.) "Mobbing i barnehagen" (2014)

Taushetsplikt og dokumentoppbevaring:

Så mye som mulig av prosessene skal dokumenteres. Alle navn skal anonymiseres.

Dokumenter oppbevares i barnets mappe lokalt i barnehagen og/eller på barnet i serverløsningen (Styrerassistenten). Foreldre har innsynsrett i disse dokumentene.



Vedlegg:

Spørsmål til kartlegging av miljøet i barnehagen:

Er miljøet preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme, eller preges det av mye erting og kritiske kommentarer til og om hverandre?

Er miljøet i hovedsak inkluderende, eller preges det ofte av ekskludering av enkeltbarn?

Er samspillet barna imellom preget av klare sosiale hierarkier eller av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?

Er det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring, eller er miljøet snarere preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger til hverandre.

Observere i utetiden – er det større sannsynlighet for at krenkinger forekommer her?

Er voksne anerkjennende og støttende overfor barnas egne initiativ, eller mer preget av å gi beskjeder, formidle egne tanker og å kontrollere at barna følger reglene som er satt?

Blir alle barna lagt merke til, eller er det noen som alltid blir sett og hørt mens andre gjerne blir oversett?

Er det slik at noen barn stadig får positiv oppmerksomhet, mens andre ofte er gjenstand for negativ oppmerksomhet?

Er det blitt et mønster i at det er lettere å tro på bestemte barns forklaringer på konflikter og hendelsesforløp enn på andres?

Er det slik at alle de voksne tar initiativ til å snakke med og finne på ting med alle barna, eller er det de samme barna dere helst prater med, og de samme dere helst ikke spontant tar kontakt med?

Har dere større tålmodighet med og evne til å følge opp enkelte barn, mens andre raskere blir avbrutt?

Har de voksne bevissthet om forskjellen på humor og ironi?